

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni medenja in prazniki.

Insarati: do 9 petih vrt 4 K, od 20—15 petih vrt 6 K, večji insarati peti vrt 8 K; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrt 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrt 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej.

Vprašanje glede insarov naj se priloži znakom za odgovor

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Marnica“ Knaševa ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaševa ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopolnje sprejema le podpisane in sodostne frankovane.

Rekopisov se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2.60.

Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:					
celoletno naprej plačan	D	90—	celoletno	D	156—
polletno		45—	polletno		78—
3 mesečno		22-50	3 mesečno		39—
1		7-50	1		18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Občinske volitve v Julijski Benečiji.

Zopet se pripravlja italijansko zločinstvo, ki ima udariti Jugoslovane v Julijski pokrajini politično in gospodarsko. Vsem onim iz raznih italijanskih političnih struj, ki so te dni noč in dan na delu za italijansko zmagovito v občinah širom pokrajine kjer koli mogoče, krepko pomaga vlada. Nima namena, da bi volitve prinesle dobre občinske zastope, marveč hoče, da bi med Jugoslovenci prišli v starejšinstva manj sposobni možje, da bi se mogel na to toliko lažje razpasti po jugoslovenskih občinah italijanski vpliv.

Polno je predpisov, ki bodo dobro služili italijanskim komisarjem pri volitvah, da jih porabijo proti jugoslovenskim volilcem. Ko stopi volilec pred volilno komisijo in se ta prepriča o njegovi identiteti, mora imeti v svojih rokah že gotovo glasovnico, katero pri posebni mizi dvakrat zgane in nato izroči volilni komisiji. Zahteva se strogo, da je glasovnica snažen kos papirja, na katerem ni nobene črte in nobenega znamenja, kajti drugače bi utegnila komisija glasovnico zavreči kot neveljavno. Zamislimo se v volilno dvorano v občini, kjer bodo Italijani hoteli doseči italijansko zmagovito proti Jugoslovenom! Kako lahko bo komisiji, dobiti kako protipostavno črto ali znamenje ali madež in zavreči glasovnico.

Naravnost gorostasno je za nove province omejeno glasovanje, da ima volilec, ako je število starejšin določeno na 5 ali več, pravico glasovati sami za 4 petine. Tako bi v občinah, ki imajo na primer 15 staraš, volilci mogli glasovati samo za 12 kandidatov, v občinah z 20 starašinami le za 16 kandidatov itd. Ostanek dobi manjšina, če je tu, ako je pa ni in bi volilci nastopili brez strank, potem bi bila občina oropana za eno petino svojih zastopnikov. To omejeno glasovanje je v nasprotju z nekaterimi drugimi določbami volilnega reda, ali nasprotja potrebuje vlada, da jih more porabiti poljubno proti jugoslovenskim volilcem. Volilni red je nejasen, protisloven, krivičen. Člen 67. vol. reda vsebuje ono famozno omejeno glasovanje, iz člena 71. pa se da sklepati,

da volilci kot enotna stranka ne morejo priti ob petino kandidatov.

Veljavnost učiteljstva med jugoslovenskim ljudstvom dobro pozna Salata. Zato pa je učiteljem vzel pasivno volilno pravico. V rimski zbornici pravijo poslanci, da mora imeti učiteljstvo, ki ga ne plačujejo občine, pasivno volilno pravico. Salata dobro ve, kaj komu pritiče in kaj ne, ali on je hotel imeti konfužno in proti Jugoslovenom naperjeno volilno postopanje pa je radi tega preskrbel za nove province posebne zmešnjave in hotel udariti zlasti učiteljstvo, da bi ne moglo sodelovati v občinskih zadevah in pomagati ljudstvu gospodarsko. Udarac leti na dve strani: na šolo in občinsko gospodarstvo. Eno in drugo hoče Salata spraviti iz jugoslovenskih v italijanske roke in naše ljudstvo vreči na tla ter mu stopiti na tilnik, da se potem poizgubi v italijanski sužnjosti. Salata volja pa ne bo obveljala, Jugoslovenci bodo vsejedno volili učitelje. Potem pa hočejo jugoslovenski zastopniki prav krepko nastopiti za pravico našega ljudstva. Volilni red naj bo v državi povsod enak ne pa da se ga bo prikrejevalo v škodo novim državljanom.

S posebnim volilnim ognjem so se vrgli italijanski nacionalisti na Trst in Istro. Kakor pri državno-zbornih volitvah. Vse tržaško mesto z okolico vred bo le en sam volilni okraj. Tako bo glas vsakega tržaškega volilca, iz okolice ali iz mesta, neodločeval za vseh 80 mestnih svetnikov. Od nekdanj so bili okoličani razdeljeni v posebne volilne okraje, sedaj pa je predpisana skupnost. Iščo se pot, da bi se izbrisala jugoslovenska sled s tržaškega mesta. Tržaški Slovenci nastopijo kot slovenska narodna stranka.

Velikanski italijanski aparat dela z vso silo, da bi odprl in ob občinskih zastopstvih Jugoslovence pred vsem v Trstu in Istri in potem na Gorškem, kjer je med Jugoslovenci kaj Italijanov. Ni dvoma, da bo italijansko nasilje rodilo uspeh, ne dvomimo pa tudi, da ta uspeh vendar ne bo tak, kakor si ga žele italijanski mogočnjaki v svojih srcih, kajti krepko se je držalo naše ljudstvo

ob državnozborskih volitvah in isto tako krepko in samozavestno nastopi pri občinskih. Pozdravljamo vztrajne boritelje za sveto jugoslovensko stvar in želimo izida, ki pokaže, da je naš rod ob Adriji živ in čvrst in se zna uveljaviti celo v najtežjih časih, kakor so sedanj. Mislimo, da počasi vendar krenemo iz najtežje dobe na pot mirnejše in Julijski pokrajini plodonosnejše bodočnosti. Jugoslovenska vztrajnost in žilavost mora premagati italijanski imperijalizem!

Kraljev povratak v Beograd.

Velikanske manifestacije. — Narod kralja želi srečo. — Kralj pozdravlja Beograđane.

— Beograd, 13. januarja. (Izv.) Včerajšnji povratak Ni. Vel. kralja Aleksandra v prestolico je bil dan radosti. Kraljeva pot od meje do Subotice, Novoga Sada v Beograd je bila prava triumfalna pot. Dvorni vlak je bil okrašen z romunskimi in našimi državnimi zastavami. Bil je pa tudi ves v zelenju. Na vseh povsem okrašenih postajah, je narod iskreno pozdravil kralja. V Novem Sadu je Ni. Vel. kralj Aleksander stopil iz kupa in sprejel raport komandanta generala Milica. Kralja je pozdravil novosadski župan ob navzočnosti zastopnikov civilnih in vojaških oblasti. Kralj je bil izredno vesel in je vsakemu posebej radostno stisnil roko.

Iz novosadskega kolodvora je dvorni vlak ob 14. krenil v smeri proti Beogradu. Na zemunskem kolodvoru je bil kratek postanek, ker je bilo treba izmenjati lokomotivo. Kralj Aleksander je porabil priliko, da je stopil med navzočo množico, ki mu je prirejala viharne ovacije. Zemunski župan Nikolić je s celokupnim mestnim odborom iskreno čestital kralju na zaroki. Kralj se je ginjeno zahvaljeval.

V prestolnici.

Naša prestolnica je kralja sprejela na najsvetanejši način. Takoj ob prvih popoldanskih urah je bilo opaziti po vseh glavnih ulicah in cestah živahno vrvenje množice. Beograd je nestrno pričakoval trenutka, ko se zopet povrne kralj v domačo hišo. Že okoli 13. je narod zasedel najglavnejše ulice, ob dveh se je po določenih ulicah razvrstila četa beogradske garnizije, opremljene v vojno parado, tvoreče tako imponantno špalir.

Tudi na peronu je bilo živahno. Prihajali so dostojanstveniki in zastopniki raznih korporacij. Okoli pol 15. je bil peron že tako prenapolnjen, da je bilo težko dobiti primernega mesta. Med prvimi je prišel na peron predsednik demokratske stranke g. Ljuba Davidović. Ob 15. je bil peron v polnem redu razvrščen po vrstah dostoj-

anstvenikov, generalitete ter zastopnikov javnih, kulturnih in drugih korporacij. Navzoči so bili polnoštevilno generalni štab s šefom generalom Pešićem in vsa generaliteta, med drugimi generali Zečević, Milosavljević, Milotinović, Milojević, Mihailović, Srečković in vojni admiral Wickerhauser. Generaliteta nasproti je bila častna četa z godbo in s staro zmagonosno zastavo.

Poleg generalitete je bilo predsedstvo narodne skupščine s predsednikom dr. Ivanom Ribarjem in poslanci, dalje diplomatski zbor z romunskim poslanikom Emanijem, vrhovni cerkveni dostojanstveniki vseh veroizpovedi, tako zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, pravoslavni vladika iz Šabca Mihailo, vojni vikar dr. Roglić, katoliški župnik beogradske občine Wagner, nadbrabin dr. Alkalej, protestantski pastor dr. Schneider, beogradski muftija in vojaški prota Pavlović. Dalje so bili navzoči zastopniki univerze, številnih kulturnih, gospodarskih in stanovskih organizacij, med drugimi tudi predsednik Jug. novinarskega združenja Dušan Nikolajević.

Prilohd vlaka.

Okoli 15.30 je na kolodvor priselala lokomotiva izvidnica dvornega vlaka. Zavladala je na peronu splošna napetost. Vse je obračalo oči v smeri proti savskemu mostu. Dvorni vlak je prišel na savski most. V tem momentu je naznanjalo glušče grmenje topov z beogradskega trdnjave triumfalni povratak Ni. Vel. kralja Aleksandra I. v prestolico. Oddanih je bilo zaporedoma 31 strelav. Po ulicah je množica zaorila v navdušene vzklike kralju na čast. Bili so ganljivi prizori, kako je hotela množica prodrati vojaški špalir, da bi takoj mogla videti svojega kralja.

Točno ob 16. je dvorni vlak nalahno privozil na postajo. Bilo je vse tiho, mirno. Zavladala je prava grobna tišina. Iz bogato, z romunskimi in našimi državnimi zastavami in zelenjem

okrašene dvorne čakalnice je prvi izstopil proti vlaku Ni. Vis. princ Pavle v civilni obleki. Sledil mu je ministrski predsednik g. Nikola Pašić s celokupno vlado na čelu. Za njim dr. Ivan Ribar in načelnik beogradske občine Dobra Mitrović.

Pri prihodu vlaka je zasvirala gardna godba vse tri narodne himne. Vlak je obstal. Takoj je kralj Aleksander radosten in vesel stopil iz kupa in šel nasproti princu Pavlu. Na kraljevem obrazu je bilo opaziti iskrenost, veselje in zadovoljstvo. V imenu celokupne vlade je kralja pozdravil ministrski predsednik g. Nikola Pašić s kratkim nagovorom. Želeč mu zdravje in srečo v bodočem rodbinskem življenju. V imenu narodne skupščine je kralja pozdravil predsednik dr. Ivan Ribar: »Vaše kraljevo Veličanstvo! V imenu narodne skupščine in celokupnega naroda Vas pozdravljamo.« Dr. Ribar je naglašal kratko, da je kraljeva zaroka vzbudila v vseh slojih naroda največje veselje in zadovoljstvo.

Načelnik beogradske občine je pozdravil Ni. Vel. kralja s sledečim pozdravnim nagovorom: »Vaše Veličanstvo! Želeč Vam dobrodošlico s čim tišjim srednjem, da me je doletela srečna čast, da Vam morem v imenu Beograda, Vaše prestolice, izreči najiskrenejšo čestitko k zaroki z Ni. kr. Visokostjo kraljičino Martjo Romunsko. Ta zaroka, ki prinaša v kraljevski dom ljubav, zadovoljstvo in popolnoma zaslužen mir po burnih časih in težkih izkušnjah, zvestih spremljevalcev Vaše mladosti, prihaja kot veliko plačilo božje pravice za vse plemenite napore, ki ste jih žrtvovali za svoj narod.

Beograđani in Beograđanke, goječi napram osebni Vaši izvoljenke ista čustva ljubezni in udanosti, ki jih ravnotako navdajajo, kakor napram Vaši visoki osebi, kličejo:

»Živel kralj Aleksander! Živela kraljična Marija!«

Globoko ginjen in v polni radosti je kralj začel stiskati roke vsem navzočim. Rokoval se je s predstavnik vseh veroizpovedi, univerzitetnimi profesorji ter zastopniki raznih kulturnih in drugih organizacij. Nepristano pa so orili po peronu gromoviti klici, izražajoči veselje in radost. Bile so na peronu viharne ovacije najvišjih dostojanstvenikov in zastopnikov naroda. Po teh ovacijah je kralj korakal mimo častne čete, ki jo je pozdravil z znamenitimi besedami: »Pomozi Bog, junaci! Iz junaških grl čete je zagrmel odzdrav: »Bog Ti pomogao!«

Iskren je bil tudi pozdrav, ki ga je priredilo kralju »Društvo kneginje Ljubice«. Predsednica ga. Vulović

Peterčkove poslednje sanje.

(Božična povest v štirih slikah. Spisal Pavel Golia. Režiser O. Bešt).

Radi zaposlenosti mi ni bilo mogoče takoj poročati o tem hubeznivem izvrzmem delu, kar mi naj pesnik oprusti. Pavel Golia je začel s to božično povestjo polniti zavojko vrzel naše dramske literature. Doslej smo se morali posluževati čeških in nemških pisateljev. To je prva velika zasluga Pavla Golie. Druga je, da se je poslužil snovi, ki je s svojo katoliško-versko in bajno primesjo blizu čutenju slovenskega ljudstva; tretja, a zato ne najmanjša zasluga, je delo kot tako. Je pisano v lepih stihih, je polno nežne poezije. Pozivljamo se na komade, ki so natisnjeni v »Gledališkem listu«. Monolog Očeta Hrasta in pesem Meglice-krasotice se čitata kakor odstavka iz zimskega pendanta k »Snu kresne noči«. Pesem Matjaževih vojščakov je dobila v vprizoritvi posebno mikavno obliko, ker jo v sanjah govori uničeno zbor vojakov in izmenoma, eno kličo polovica vojakov, drugo druga polovica. To učinkuje čisto posebno in prikrat mi je prišlo res živo v zavest, kakšno impresivno nalogo je vršil zbor v starogrški drami.

Kar se fabule tiče, je meni, kakor marsikomu drugemu nehoti prišel v spomin g. Hauptmannov »Hanič in vnebohoda«. Toda misel Goliove igre je sama to zahtevala in reči ne smemo, da je šel k Hauptmannu na posodo. Bilo bi komaj mogoče, izmisliti si drugačen potek dejanja, če se izhaja iz premise, da hrepeni osirotel deček, ki ima vročinske fantazije, po božičnih darilih in

po združenju z umrlo mamico. Pesniku je ostala le izbira, kakšne prizore naj uvrsti, predno odpelje mamica Peterčka v nebesa. Podobenost s Hauptmannovim delom je le bolj površna in slučajna.

Slikar Vavpotič je s svojim izbranim okusom mnogo pripomogel k vnanjemu uspehu. Podzemski Matjažev hram s skalovjem, katero dela grimase, in z velikanskima vrzema za okvir je zelo lep. Manj srečna je gozdna scenarija: je sicer lepa, a za nebo so menda vzeli zvezdnato nebo iz opere »Thais« in to je pravilno. Zato visi v sivih in črnih prečnih gubah žalostno navzdol, kar kviri vso iluzijo o svežosti zasnežene božične noči. Ali bi tega ne mogli popraviti? In tište žarnice na smreki, v vseh barvah, so strašno neokusne. Če bi bili napravili v smreko vrzeli, preprežene s preslikano tanci, da bi se jih ne videlo, za vsako vrzel pa pritrili žarnice, bi bilo lepo. In vse žarnice istobavne ali pa zgornj bela, na spodaj pa zelene in naposled modre, v lahmem prehodu. Pomanjkanje krepkih žarometov v večjem številu je slejko prej velika scenična napaka naših odrov. Jezušček s spremstvom ostaja v temi, ko se Peterčku prikaže v sobi, ravnotako v gozdu. Zdi se mi, da manjka tehničnemu osebu in režiserji v tem tudi invencije. Si menda ne belijo glave, kaj bi se še vseeno dalo doseči in ravnanje po neki šabloni, ki ne zahteva nobenih duševnih naporov in priprave.

Po Vavpotiču ustvarjeni kostumi so krasni. Čarovnik Grča je kakor drevesni lub, s grdami posejan, na glavi ima rjavo pokrivalo v podobi bukovega žira. Beli plašč očeta Hrasta, obrobjen s košuhom in pošt s hrastovim ze-

lenjem, spominja na bela usnjena slovenske kožuhe, ki so jih kmetije še pred 20 leti nosili. Na glavi pa nosi oče Hrast visoko polhovko. Tudi mati Bukva v širokem zelenem krilu ima nekaj domaćega.

K delu samemu bi se opozoril, da je včasih malo presolno; prevečkrat ponavljajo Peterček svoj klic po materi, ganljivost gre preveč na živce in na solzne žleze.

V tem pogledu pesnik ne dela zgolj z umetniškimi sredstvi. Prizor v gozdu naj bi pa (morda kar režiser) v toliko predelal, da prihod in odhod Jezuščka ne bi tako močno kopiral katoliških obredov. Drevo se zasveti v lučkah, gozdno ljudstvo poklekne in zapoje pobožno kitico; nato pride procesija z Jezuščkom, sprejda dva angelja, ki izmenoma cingljata z zvončiki, kakor ministranta; potem da Jezušček blagoslov in odide. Ljudstvo pa zapoje zopet pobožno kitico.

To zelo spominja na Šmarince pri Franciskanih ali Šenkjavcu: Lostenci buknejo v luči, orglje in povelj intonirajo Tantum ergo, blagoslov in zvončkanje, naposled Genitor genitoe. Ni posebno okusna ta stvar, in kavzalni nekus ti ustvari še pričakovanje na Lavretanske litanije. Golia gotovo tudi ni imel nobenih ritualnih namenov. Stvar so si le premalo premislili, kako bo izgledala.

Igrali so vsi dobro ali vsaj lepo. Danilo je bil pa tak dostojanstven kralj Matjaž, da je samega dostojanstva delal med stavki ogromne premora. Vaj pri prvih predstavah. Upam, da je dostojanstvo, kar ga je bilo odveč, pri sonejših reprizah polagoma odločil. I-

gledal je kar se da srednjeveško-kraljevsko.

Velika hvala gre ostali njegovi porodi. Gospa Avgusta je bila kraljica Alenka, kakor se spodobi za tako podzemsko veličanstvo; Mira Danilova zala ljubka kraljična Alenčica; nositeljica glavne vloge, Peterček, pa je bila Vera Danilova, ki je vlogo v vsakem oziru z vnebo in presrečno izvedla. Njen Peterček mi je dosti bolj ugajal, nego njena Pampeliška. Njenemu razposajenemu temperamentu pristaja ta dečko bolje. Tudi mučna prizora v bolniški postelji (vseobno uskojevanje med občinstvom) je Danilova Vera dobro odigrala.

Vse je težko naštet. Pečkov čarovnik Grča mi je bil prav všeč, da si je neka recenzija to vlogo označila za nekega mefista z Gorjancev. Golia je jako dobro vjel fantastično potezo otroške duše: Ko vidi Peterček starega berača z dolgo brado, si nahote domislil, da je to nemara čarovnik. Saj je v pravljicah tolikokrat ališal, kako je čarovnik ali mogočen duh prišel k ljudem v pretvorbi reveža, da bi preskusil njih dobrotu. In v vročini mu deluje ta misel naprej: berač, ki leži ob peči, se mu res izpremeni v čarovnika in prijatelja. Otroč si kaj radi ustvarijo iz ljudi, katerih vnanost jih zanima, kaj posebnega. Nekdaj je bil v deželno gledališču prastar biljeter z belo brado in zamrlimi očmi. Prijatelj mi je razodel, da si je kot dečko vedno domisljal, da je to Bog, ki hodi inkognito med ljudi. In iz lastnega doživljanja vem tako stvari.

Gregorin je kot oče Hrast lepo izgledal. Škoča, da sem mu trga glas, kakor hitro mora glasneje govoriti. Te-

daj mu organ postane nenavadno surov in hripav. Morda bi se za vajam dala ta napaka omiliti v tej igri je to precej motilo, ker je včasih izgledalo, kakor bi se Gregorin hotel iz vloge malo ponorčevati s tem kričanjem. To je škoda, ker je Gregorin simpatičen in jako razumen igralec. (Komedia zmešnjav, Androklos in lev, Sen kresne noči).

Večjo vlogo je imel še Zeleznik kot poveljnik Matjaževе telesne straže in Kralj kot »Prvi vojščak«. Zeleznik je svojo patetično stvar z okusom opravil. Za posebno karakteriziranje ni imel prilike. Kralj je pa igralac, ki me od dne do dne globlje zanima. Vlogo prvega vojščaka (ki ima od vseh največ povedati) bi tudi marsikateri drugi od naših igralcev prav dostojno rešil. Ali Kralj ima nekaj posebnega. Njegov čutni moški glas, včasih malce hripav, dast poln, in neka lahka pritenet nad tem glasom, more vibrirati mo omogoča, da kar prisli občinstvo k pazljivosti, kegar govori. Najnavdnejše stvari, ki jih pove, doba izraza, barve, in se ti zide važno. Da, barva, to je prava beseda za Kraljevo prednaganje. To je pristen dramski glas in ker je Kralj še tolikokrat pokazal, da je zelo sposoben igralec, bi si za želel kmalu zopet v prav veliki, vodilni vlogi resnega kova.

Skoro bi pozabil Meseca, »prince laurnih dalj«. Lipahu so dali (nač Vavpotič?) za to nebesko luč msko nekakega pierrot lunaire; govoril je nežno sladko, s preciznimi pokloni, v roki je nosil velik lampjon, kakor nosi svetiljko Mesec v igri rokodelcev v »Snu kresne noči«. Misel, predstavljati mesec kot pierrota, samoposabi ni

je kralja kratko nazdravila v imenu beograjskih in vseh jugoslovenskih mater. Društvena tajnica gđ. Dobriša Milenkovičeva pa je kralju izročila krasen šopek z napisnim trakom. Na eni strani je bil napis: »Dobro došao, gospodaru!« Društvo Knjižnice Ljubice. Na drugi strani pa narodni verz: »Nada — Te se ne našao junak, ime Ti se svugda spominje!«

Takisto iskreno se je kralj Aleksander zahvalil tudi vsem navzočim generalom in oficirjem generalnega štaba. Za tem je kralj odšel skozi dvorni salon na ulico, kjer ga je čakal avtomobil. V avtomobilu skupno z ministrskim predsednikom Pašićem se je odpravil v malo Voznesenijsko cerkev. Njegovemu avtomobilu je sledil avto princa Pavla in suite. Bil je imponanten sprevid. Po vseh ulicah je množica pričela kralju ovacij, spremljane z navdušenimi vzkliki: »Živel kralj Aleksander! Živela kraljica Marija!«

V Voznesenijski cerkvi je bila kratka služba božja, ki jo je opravil metropolit Dimitrije ob asistenci vladike Varnave in druge duhovščine. Po končani službi božji je metropolit Dimitrije pozdravil vladarja:

»Blagorodni kralji! Ves narod deli z Vami veselje nad velikim dogodkom, s katerim se utrjuje Vaš dom! Vsi se radujemo in blagoslovimo Vas in Vašo Visoko izvoljenko, kraljico Marijo Romunsko! Po vsej državi smo ves dan prosili Boga za Vas in njo. Blagoslovimo Vas in Vam želimo božji blagoslov!«

Globoko ginen je kralj poljubil križ in patrijarhovo roko. Po službi božji se je kralj s princem Pavlom odpravil proti Terazijam v kraljeviški dvorec. Povsod, posebno pa na Terazijah so stale goste množice naroda, ki so kralja viharno pozdravljale. Pred dvorcem pa je stala množica za množico čakajoč, kraljevega prihoda. Kralj je prišel okoli 16. v dvorec. Množice so mu pa pozno v večer še vedno prirejale prisrčne ovacije.

Večerna bakljada.

Pri saborni cerkvi se je okoli 18. zbrala številna množica meščanstva, kraljevi gardisti z godbo, en pehotni polk in društvo invalidov. Formirali so povorko, ki se je med bakljami in lampicami veličastno pomikala proti kraljevemu dvorcu, kjer je bila prirejena bakljada. Vlada je vzoren red. Nastala je grobna tišina takoj, ko se je kralj pojavil na oknu.

Načelnik beogradske občine Mitrović je imel daljši pozdravni govor, v katerem je izrazil udanost naroda junaki in narodni dinastiji Karađorjevičev, naglašal prijateljstvo do romunskega naroda, prijateljstvo, ki je ostalo nerazrušeno veke na veke. Med drugim je načelnik dejal:

»Beograd Vas je pozdravljala kot zmagovalca, osvoboditelja in vrhovnega upravitelja naše države. Sedaj Vas pozdravlja kot srečnega zaročenca. Po dnevnih naporih in trpljenju naj Vam zasije sreča rodbinskega življenja. Po burnih dnevih evo Vam srečno domače ognjišče! Beograd je ponosen, da ste si izbrali za zaročenko kraljico Marijo iz dinastije, ki veže naš narod z romunskim. Naš narod upa, da bo naša kraljica Marija ne samo Vaša dobra žena, ampak tudi mati naroda. Beograd je ponosen, da ima čast, da postane visoka zaročenka naša kraljica, ki bo novo domovino vzljubila z isto toplo ljubeznijo, kakor je ljubila svojo staro. Svoj govor je zaključil: »Živel kralj! Živela Marija!«

napačna. A za tole snov je napačna. Vse prikazni morajo biti prilagojene obzorju kmetijskega Peterčka. Neverjetno pa je, da bi si dečko posebejli mesec predstavljal v podobi, katere oblika kakor tudi sentimentalna vez s mesečino je danes nekako literarna in znana le izobražencem. Ta pierrot je tudi nasprotoval drugim prikaznim, ki so vse imele značaj posebejli iz narave.

Srečan pa je bil kodrasti mali Ježušček s krono na glavi ter stožčasto oblečico prav po vzoru svetih podob z božjih potov. Tudi je prav ljubo igral in svojih par stavkov pogumno povedal. Angelje se v gledišču pogosto potrebuje. Zato naj bi jim ne izvedla deloma nemo vlogo umrle garnituro peroti iz pravega gospega perja. Takša umazana in zmečkan papirasta krila so »poraziteljna« (kakor pravi Rus), posebno za male gledalčke.

Med ženskimi vlogami je večja le je babica, ki jo je simpatično igrala Jovanova. Wintrova je lepo in čustveno izvedla deloma njeno vlogo umrle matere. Šaričeva pa s svojim muzikalnim glasom Meglico-Krasotico.

Peterček ima menda vedno polno nabito gledišče in pri popoldanskih predstavah mrgoli malčkov pa ložah in po naročjih v parterju. Navdušenost deček, ki kar visi z očmi, usti in ušesi na odru ter svoje globoke utise opremja v tenkih glaskih z dragocnimi opazkami, še dviga razpoloženje. Posebno odprta nebesa na koncu igre, s Bogom Očetom, Jezuskom, Marijo, sv. Tremi kralji, sv. Miklavžem, angeli segajo dole v dušo. — Po prizoru pri kralju Matjažu sem pa pričakoval burnejšega ploskanja.

Pesnik je z uspehom lahko zadovoljen, uprava pa, ki je žrtvovala denarja za opremo, tudi. Oder so je izkazal za tako scenarije gramajnen, posebno z globino.

Po načelnikovem govoru je množica priredila med petjem narodnih himen kralju najvišarnejšo manifestacijo, ki niso hotele poneshati.

Kraljeva zahvala.

Kralj Aleksander radosten in vzhuden pa je odzdravil množici s temle kratkim govorom:

»Mili moji Beograđani! Zelo sem ginen, ko vidim, kako gorko deli moja prestolnica radost z menoj. Ta radost je toliko večja, ker jo delimo z vsem našim narodom.«

Politične vesti.

— Politični klub JDS. ima sestanek v petek dne 13. t. m. ob 8. v tajništvu JDS. (Narodni dom). Predava univ. prof. dr. N. Radojević. (Početi državno uredjenja u Srbiji.) Člani so vabljene k polnoštevni udeležbi. Predavanje se prične točno ob navedenem času.

— Neverjetna konstatacija. »Jadrane«, ki izhaja v Buenos Airesu, opisuje sprejem prve naše ladje z jugoslovensko zastavo, obenem pa dostavlja: Želimo, da bi vsi naši rojaki končno uvideli, da ne morejo pluti po svetu ladje države, ki ne obstoji in ki ne bi bila mednarodno priznana. Želimo, da bi vedeli vsi oni, kar nam pripovedujejo naši vrli pomorščaki, da so sicer tudi v Jugoslaviji težkoče kakor v vseh državah in da so tam le razlike v mišljenju glede posameznih notranjih vprašanj. Naši pomorščaki se kar ne morejo načuditi, da so tu ljudje, ki še ne verujejo, da naša država obstoji. — Zalostna je ta konstatacija, ki razsvetljuje slabe pojme naših vodilnih krogov o potrebi skrbi države za svoje izseljence.

— Z vrhunca trpljenja proti boljšim časom. »Edinost« zaključuje svoj članek o Italiji v letu 1921. takole: »Če se ozremo na politične razmere v naših krajih, pomeni leto 1921. dobo najhujših političnih preganjanj, kar smo jih Jugoslovenci kdaj doživeli. Fašistovska strahovlada je dosegla svoj višek ob priliki volitev v maju. Takrat so nam zgorle v Istri cele vasi, naši umstveniki, zlasti duhovščina in učiteljstvo, so bili najhujšemu izpostavljeni. Izgube na šolskem in kulturnem polju so se še povečale in še vedno se prepoveduje prirejanje prirošnih zabav in veselja, ki so brez vsakega političnega obilježja. Vendar pa smemo upati, da je bilo lansko leto v tem oziru najhujše in da bo nam dano letos svobodnejše dihati. Italijanska vlada in javnost se morata sprijazniti z dejstvom, da smo tu in ne smeta videti iredentizma v naši želji po narodnem življenju. Gospodarsko krizo naše ljudstvo silno hudo občuti. Propadanje domače industrije pomenjuje brezposelnost in revščino delavskega sloja. Pomanjkanje prometnih zvez in trgovskih odnošajev z zaledjem nam ubije polagoma vse trgovsko življenje. Razvaline na Goriškem pritišajo k tiam naše kmetovalce, naši vinogradniki pa že občutijo konkurenco italijanskih vin. To je slika našega gospodarskega življenja v preteklem letu. Vendar upamo na zboljšanje tudi na tem polju. Obnova porušenih krajev bo napredovala hitreje in urediti se mora končno razmerje z zaledjem. Pričakovati pač smemo vsaj to dvojje. Zato naj bi leto 1921. pomenilo vrhunec našega trpljenja, s katerega naj se odslej vije pot proti boljšim časom.

— Falsificirane volilne liste za reško konstituanto. V seji municipalne delegacije na Reki je stavil Depoli interpelacijo glede trditve v listu »La Voce del Popolo«, da so bile volilne liste za volitev v konstituanto falsificirane. Volilne liste so sestavljali municipalni uradniki. List »La Voce« odgovarja na to interpelacijo, da je vse res, kar je pisal glede falsifikacij. Mnogo imena avtonomskih volilcev je bilo kratkoma iz list izpuščenih, dočim so bili mnogi drugi, ki niso imeli volilne pravice, vpisani. Za časa volitev so bile izvršene zlorabe, nasilstva in zločini. Naj se torej izvede pravična pa stroga preiskava. Zaeno se je govorilo o nekaterih municipalnih uradnikih, ki skrajno nemarno opravljajo svojo službo. Zlasti je bilo hudo pod prejšnjo vlado, ko so nekateri uradniki prihajali na municipij samo prvi dan vsakega meseca po plačo, druge pa so opravljali poulično propagando in hodili na strelišče vezbat se v streljanju. Res lepe razmere so vladale doslej na Reki, zato pa čaka novo vlado zelo težka naloga, da napravi red, kjerkoli treba. Takega dela pa se bo mogla lotiti z vso resnostjo še le takrat, kadar odpade italijanska oblast nad Reko.

— Madžarske plebiscitne zahteve. Madžarski »Virradat« piše: »S šopronjskim plebiscitom kot načelno razsodbo so bile raztrgane ograje trianonskega mira. Po šopronjskem plebiscitu treba zahtevati plebiscit tudi v drugih odtrganih ozemljih, predvsem v Podkarpatski Rusiji, za katero je trianonski mir že zamislil možnost plebiscita. Razširiti bi se moral plebiscit tudi na vse obmejne kraje, kjerkoli bi ga zahtevali, kakor tudi po vsej Sedmokrski, Banatu in Slovaški. Vse je mogoče storiti, zakaj ne tudi to, da bi madžarska vlada poskusila znova zgraditi 1000letno Madžarsko.« Madžari se poslužujejo zopet tona, ki sicer ne razburja male antante, ker za njo je trianonska pogodba že definitivno stopila v veljavo, ali madžarske zahteve kažejo posledice italijanske zunanje politike. Conte Sforza je vodil napram

Uverjen sem, da doblim ne samo dobro družico v življenju, ampak tudi kraljico, ki bo delila s narodom dobro in slabo. Moja zaročenka bo srečna, ko dozna, s kakim veseljem jo pričakuje Beograd in narod v novi domovini. Po zdravljam moje mile Beograđanke: »Živeli!«

Manifestacija pred kraljevim dvorom je trajala skoro eno uro. V kompaktnih masah je odšla nato množestvena množica pred poslopje romunskega poslanika, kjer je prirejela množica poslaniku Emandiju iskrene in prijateljske ovacije.

Srednji Evropi pomirjevalno italijansko politiko, marchese della Torretta pa vodi tako politiko, da vznemirja Srednjo Evropo, hoteč po tej poti uveljaviti italijansko moč nad srednjeevropskimi državami. V glavnem se poslužuje nemirnih Madžarov, katerim gre povsod na roko, kar nam spričujeta posebno beneška konferenca in šopronski plebiscit, ki sta nesporno italijansko delo. Italijanska zunanja politika, ki stremi, kakor kažejo madžarske zahteve, po trajnem vznemirjenju v Srednji Evropi, bo brez dvoma škodovala Italiji sami, kajti mala antanta je danes močna in solidarna ter se bodo italijanske želje brezdvomno razbile ob njeni fronti.

— Clemenceau proti Briand. V Parizu je začel izhajati list »Echo National«, katerega izdajatelj je Clemenceau in politični voditelj Tardieu. Programatični okle kakor tudi Tardieu v uvodnik vsebujea odkrito bojno napoved sedanjih vlad, kateri se očita, da izdaja Clemenceauovo delo, mirovne pogodbe, sveto zapuščino zmage in da spravlja ob veljavo verdikt leta 1919. s strani Clemenceau-a izvršenih volitev ter da končno tira v nevarnost nacionalno politiko.

Iz naše kraljevine.

— Učiteljski dom v Splitu. Dalmatinsko učiteljstvo je pričelo zbirati doneske za zgradbo učiteljskega doma v Splitu. Dosedaj je nabranih 250.000 Din.

— Smrt kmeta dobrotnika. V Višnji v Srbiji je umrl kmet Mihajlo Kocić, ki je zapustil med drugim 10 tisoč dinarjev invalidskemu fondu in 10 tisoč dinarjev domači šoli.

— Velika narodna dobrotnika. V Buenos Airesu je umrla bogata Dalmatinka gospa Livori, ki je v svoji oporoki zapustila splitski bolnišnici 100.000 dolarjev t. j. nad sedem milijonov naših kron.

— Usoda odpadnika. Iz Podgorice poročajo da so orožniki v Blošu v borbi z odpadniško četo Vukašina Markovića ustrelili učitelja odpadnika Milovana Mitutinovića.

Neodrešena domovina.

— Načelna navodila za občinske volitve v Juljski pokrajini. V seji političnega društva »Edinosti« so se postavila naslednja načelna navodila za občinske volitve: Vsi volilci naj pridejo k ljub bridkim izkušnjam z zadnjih državnozbornskih volitev pogumno na volišče in naj oddajo svoje glasovnice za jugoslovenske kandidate; kjer nastopijo še druge stranke poleg jugoslovenske, naj ta nastopi samostojno in enotno; kjer je komisija odredila volitve po frakcijah ter tako dodelila italijanskim frakcijam mnogo, našim pa malo mandatov, tam morajo vsi naši volilci do zadnjega moža na volišče, da se krivica izkaže toliko bolj jasno; kjer je umestno, da se postavijo za kandidate tudi duhovniki in učitelji, katerim je volilni zakon odredel pasivno volilno pravico, naj se to zgodi, pazi pa naj se, da se pri poznejšem razveljavljanju njihove izvolitve ne okoristi nasprotna manjšina.

— Štridesetletnica smrti narodnega škofa Dobrile. Danes 13. jan. je 40 let, ko je umrl v Trstu škof Juraj Dobrila, narodni buditelj in delavec v Istri. Bil je Strossmayerjev somišljenik.

— Z Goriškega. »Goriška Straža« piše za novo leto o preteklosti in bodočnosti ter pride do zaključka, da v treh letih dosedanje borbe si goriški Slovenci niso znali ustvariti žilave, ljudske, demokratične organizacije. Dežela čuti potrebo po močni, razširjeni organizaciji od občine do občine, od vasi do vasi. To organizacijo kmetov in delavcev hočejo in pravijo tudi, da jo morajo izvesti v novem letu. — Poslanec Šček roči može in fante, da naj stopijo na plan pri bližnjih občinskih volitvah. Povdarja, da se ljudstvo vse premalo zaveda važnosti občinskih zastopov in zlasti županov. Hoče, da pridejo na površje samo najspodobnejši možje. Pravi: V občinski zastop bomo volili samo poštenjake, nesebične možje, ki so s svojim dosedanjim življenjem dokazali, da jim je pri srcu dobrobit občine in korist ljudstva. Gre za disciplinirano župansko svezo. — Končno piše o občinskih volitvah v »Goriški Straži« tudi dr. Bobić, ki pravi, da je uradni slovenski prevod odloka volitve netočen in da naj se zato po vseh slovenskih občinskih poslužujejo italijanske besedila, zlasti glede strogih predpisov o veljavnosti glasovnic in volilnega akta. Dostavljamo, da ni težko uganiti, zakaj je slovenski prevod zelo pomanjkljiv.

Gospodarska konferenca v Cannesu.

Odhod francoske delegacije. — Nemci naglašajo nemogućnost plačil. — Briandovi neuspehi.

—d. Paris, 12. jan. Kakor poroča »Petit Parisien« iz Cannesu, je Rat-hena u sredi reparacijski komisiji izjavil, da Nemčija ne more v letu 1922 plačati več kot 200 milijonov mark v zlatu, od tega zneska 80 milijonov 15. januarja in 90 milijonov 15. februarja. List doznava, da bodo pogajanja z nemškim odposlanci jutri in pojutrišnjem določila, ali je pričakovati, da se povrne Briand. Rathenau je zparosil vrhovni svet, da bi ga zaslislal.

— Paris, 12. jan. (Havas) Senatni odsek za zunanje stvari je soglasno sklenil poslati naslednjo brzojavko ministrskemu predsedniku Briand:

»Odsek, sklican na željo velikega števila članov, je ustrežajoč izraženim splošnim čustvom, sprejel resolucijo, ki vam jo nujno sporoča. Odsek je tega le nazirania:

1. Gospodarska in finančna obnova Francije je bistven pogoj obnove Evrope.

2. Vojna odškodnina, ki jo ima dobiti Francija, mora torej ostati nedotaknjena. Načrt za plačevanje te odškodnine, sklenjen dne 5. maja 1921, se ne more in ne sme izpremeniti in zneski se ne smejo znižati. Tudi ni dopustno, da se belgijska prioriteta kakorkoli zapostavlja.

3. Francija se more strinjati z udeležbo na predlagani mednarodni gospodarski konferenci le tedaj, ako dobi prej jasna in dejanska zagotovila, da se bodo vse njene pravice spoštovale.

4. Pogodba, o kateri se sedaj pogajata Francija in Anglija, mora pred vsem potrditi jamstva, izvedbo in za-stave, ki grede Franciji v zmislu pogodb in dogovorov v sedanjosti in bodočnosti.

Odsek misli zaradi tega, da noben sklep ne more biti veljaven brez sodelovanja zbornice.

Cannes, 13. jan. (Izv.) Francoska delegacija z ministrom Leurechejem je zapustila konferenco. Večerni zvečer so se vsi francoski delegati odpravili. Smatrajo, da je konferenca prekinjena. Splošno sodijo po sedanjem položaju,

da se konferenca v Cannesu več ne sestane na seje.

PADEC BRIANDOVEGA KABINETA.

—d. Paris, 12. januarja. Ministrski predsednik Briand je podal v zbornici izjavo, v kateri je opravičeval svoje stališče, ki ga je zastopal v Cannesu. Nato je odšel v elyzejske palače, kjer je podal ostavko kabineta. Predsednik Millerand je sprejel demisiijo.

— Paris, 12. jan. (Izv.) Ministr. predsednik Briand je podal demisiijo kabineta, ker se tako člani kabineta, kakor tudi senat in zbornica niso strinjali z Briandovo politiko na konferenci v Cannesu.

d — Paris, 12. jan. Briand je izjavil zastopnikom časopisa, da je njegova demisiija konfidenca. Imel je vtisek, da je imel nezadostno podporo. Občakovali je, da se dogodki v Cannesu niso zadostno nvaževali. Briand je izrazil upanje, da bo njegov naslednik dokončal započeto delo.

POINCARE SEŠTAVIL NOVO VLADO.

— Paris, 13. januarja (Izv.) Po demisiiji Briandovega kabineta je predsednik republike Millerand poveril sestavo nove vlade Rajmundu Poincareju. Zvečer ob 9. je bila lista novega kabineta sestavljena. Poincare prevzame posle zunanega in finančnega ministrstva.

— Paris, 12. jan. (Izv.) Danes ob 8. zvečer je pozval Millerand bivšega predsednika republike Poincareja k sebi. In mu poveril sestavo vlade. Zatrjuje, da obdrži Poincare zunanje ministrstvo in finance.

— Paris, 12. jan. (Izv.) Živahne komentirje vodijo politični krogi o zbliznanju Milleranda s Poincarejem. Kakor znano, sta bila oba državnika do zadnjega časa ostra politična nasprotnika. Splošno so povdarjali, da danji predsednik republike ne more biti predsednik vlade. Na washingtonski konferenci pa je prišlo do prijateljskega zbliznanja med gori imenovanima.

Telefonska in brzojavna poročila.

GLASOVI ROMUNSKEGA TISKA O KRALJEVI ZAROKI.

—d. Bukarešta, 12. jan. (PB.) Avarescov list »Lupta« sodi, da ima zaročnik kralja Aleksandra s kraljico Marijo očitno političen značaj. Dogodek v Sinaji pomenja za romunsko državo čen, ki bo ojačal narodno politiko nove Romunije.

—d. Bukarešta, 12. jan. (PB.) »Universul« piše na uvodnem mestu o azroki kralja Aleksandra s princeso njo Marijo in izraža radost, da postane romunska kraljica Marija jugoslovenska kraljica. Zaročnik Marijo napolnjuje romunski narod z radostjo. Ta dragocena zveza med dvema dvoroma bo imela za posledico ustvaritev srečne zveze med dvema dvoroma. Oba naroda bosta skupno igrala vodilno vlogo v južnovzhodni Evropi in interesu civilizacije in miru.

MAKEDONSKO GROZJNE GRŠKEMU POSLANIKU V SOFIJI.

Dementi bolgarske vlade.

— Atene, 12. januarja. Listi poročajo iz Sofije, da je tamošnji grški upravnik Panurias prejel od bolgarskega revolucionarnega komiteja pismo, v katerem mu prete, da bo ubit. Opravnik Panurias je predložil to pismo bolgarski vladi, ki jo je označil kot odgovorno. Spridlo bolgarskih voljakov je bila v Varni ubita ugledna grška oseba. Ubijalci niso bili prijeti. Listi vprašujejo, ali je to delo organizacije Macedoncev ali komitejev.

— Sofija, 12. januarja. (P. B.) Bolgarska brzojavna agencija poroča: Iz Aten javljajo, da je po brezlični vesti grški opravnik v Bolgarski Panurias prejel pismo od revolucionarnega bolgarskega komiteja, ki mu sporoča, da je obsojen na smrt. Kakor javlja ta brezlična vest, je opravnik Panurias dostavil pismo bolgarskemu zunanjemu ministru ter označil za odgovorno bolgarsko vlado. Pooblaščen smo, da popolnoma dementiramo to vest. Grški upravnik ni ukrenil pri bolgarskem zunanjem ministru nobenega uradnega koraka. V ostalem pa revolucionarni macedonski komiteji ne obstojajo v Bolgarski. Obstojte samo združenja, ki imajo namen, pomagati bolgarskim beguncem iz Macedonije in Tracije (I). Grški tisk ne preneha posluževati se takih podtlakov napram Bolgarski.

POGAJANJA MED AVSTRIJO IN MADŽARSKO.

—d. Dunaj, 12. januarja. Zvezni kancelar dr. Schober je popoldne posetil madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena na madžarskem poslanstvu. Nato sta imela oba državnika konferenco v avstrijskem ministru za zunanje stvari, ki je trajala 2 in pol ure. Pri tem sta razpravljala o načini vzpostavitve prijateljskih odnošajev med obema državama. Med tem so zborovali trgovinski, prometni in finančni odseki o odkazanih lim vrašanih. Porazgovori so bili za enkrat le informativni.

STAVKA UČENCEV NA JUŽNEM TIROLSKEM.

—d. Rim, 12. jan. »Tribuna« javlja, da javljajo na Južnem Tirolskem odpor

zoper izvedbo šolskih dekretov in da učenci, ne obiskujejo odkazanih jim šol. Na Južno Tirolsko bo odposlana komisija, da preišče pritožbe.

ZNATNO ZVIŠANJE ŽELEZNIŠKIH TARIFOV V AVSTRIJI.

—d. Dunaj, 12. januarja. Na današnji seji glavnega parlamentarnega odseka so razpravljali o predlogu zvezne vlade glede zvišanja osebnih in blagovnih tarifov avstrijskih železnih, kakor tudi zasebnih železnih, ki obratujejo na račun zvezne vlade. Predlog zvezne vlade zadeva nastopna zvišanja tarifov, ki naj stopijo v veljavo 1. februarja:

Vozne cene za osebe in odpravne cene za prtljago se zvišajo za 300%, odpravne cene za ekspresno blago za 150%.

Vozniške postavke splošnega razreda blagovnih tarifov, kakor tudi vozniških postavkov za sol in koks se zvišajo za 150%.

Za premog, ki je bil dosedaj klasificiran po postavki K 23, se bodo odslej pobirali za 150% zvišane tarife postavke specialnega tarifa 3.

V splošnem je še pripomniti, da se dodatki za uporabo D-vlakov zvišajo za 300%.

V blagovnem prometu se zvišajo vsi izredni tarifi za 150%.

Izjemni tarifi za sadje in premog se odpravljajo. Prav tako se odpravi obstoječa klasifikacija za pivo, mast, sladkor, meso, žito, mlevske izdelke in stroje, kakor tudi znižanje voznine na čebulo in česen.

KAKO PLAČA MADŽARSKA VOJNO ODŠKODNINO.

—d. Budimpešta, 12. januarja. »Pesti Naplo« javlja, da je reparacijska komisija zahtevala razen plačila vrednosti pečutskega premoga, ki se ima v smislu trianonske mirovne pogodbe izročiti Jugoslaviji, tudi to, da izroči Madžarska bivšim sovražnim državam (?) 30 let vsako leto 28.000 glav goveje živine, 25.000 konj in 26.000 ovac. (Ta kompenzacija za vojno odškodnino pristaja naši državi in Romunski. Op. ur.)

Z VSEH KONCEV SVETA.

—d. Washington, 12. januarja. Transportni parnik »Croce«, ki prevaža v domovino ameriške čete iz Porenja, javlja brezlično, oddaljen od obrežja 550 milj, da je vdril vanj voda.

—d. Rim, 12. januarja. Radi hudega mraza sta zamrznila reki Adlja in Arno.

Irska.

—d. Dublin, 10. januarja. Griffith je bil z vsemi proti enemu glasu izvoljen za predsednika Dail Eireana. V novo sestavljenem kabinetu prevzame Collins ministrstvo financ, Gavan Duffy ministrstvo zunanjih poslov in Mulcahy ministrstvo za narodno brambo.

— Aretacija v Gradcu. Iz Gradca, 12. t. m. javljajo: Kriminalni organi so večeraj tu aretirali nekega J. K., ki je nekemu ljubljanskemu lesnemu trgovcu poveril za nakup lesa zaupanih mu 52.000 lir. Mladenič je denar večinoma zapravil v veselje družbi. V Gradcu je postal žrtev hazardistov, ki so ga obrali do zadnjega beliča.

† Karel Šavnik

Iz Kranja smo dobili telefonsko vest, da je danes ponoči ob polu 2. tamkaj umrl g. Karel Šavnik, lekarnar in posestnik. Dosegel je visoko starost 82 let. Pokojnik je oče g. delegata ministrstva financ dr. Karla Šavnika, lekarnarja Frana Šavnika v Kranju, dr. Pavla Šavnika, docenta v Pragi in tatar dr. Josipa Wilfana, poslanca v rimskem parlamentu. Bil je poleg pokojnega, a dosti mlajšega dr. Štempihara najmarkantnejša oseba v Kranju. Zaupanje njegovih sosedov mu je skoraj pred pol stoletja poverilo do stojanstvo mestnega župana, ki je ostalo na njegovih ramah nad 35 let. Kot župan si je pridobil neveljavih zaslug za razvoj in napredek kranjskega mesta. V mlajših letih je bil Šavnik izborni govornik in je kot tak z vsem navdušenjem in ljubeznijo sodeloval pri vseh narodnih prireditvah v 60 letih preteklega stoletja, ko so naši kulturni in politični delavci jeli buditi narod iz tisočletnega sna. Ko se je osnovala v Kranju »Narodna čitalnica«, je bil pokojnik med njenimi ustanovitelji. Ostal ji je zves, do zadnjega diha. Z njim je legel v grob zatjati izmed njenih ustanoviteljev. Njegovo jekleno narodno mišljenje se je zrcalilo v njegovi obitelji, ki jo je vzgojil strogo v narodnem duhu. Kakor on sam, tako je bila tudi njegova rodbina od nekdaj pravi steber narodne in napredne misli. S Karlom Šavnikom se je preselil v večnost eden zadnjih veteranov iz malodane legendarnih časov našega narodnega prebujanja. Že v tistih, za naš narod najtežjih časih so naši politični borci, med njimi Šavnik, sanjali o jugoslovenski ideji in o jugoslovenskem ujedinjenju. Šavnik je bil eden tistih redkih, ki so ob zatonu svojega plodnosnega, ožji in širši domovini posvečenega življenja, imeli srečo doživeti žarko sonce narodne svobode. Po pretrgu je pokojnik često s solzami radosti zatrdjeval, da sedaj rad leže v gomilo, ko je doživel veliki dan, ko je Slovenec na svoji zemlji svoj gospod.

Ob krsti Karla Šavnika žaluje ves Kranj, ki si je nadel žalno obleko, in z njim ves slovenski narod, ki je narodnega in naprednega mišljenja. Pogreb bo v nedeljo, 15. t. m. ob 15.

Bodi vrlenu pokojniku ohranjen ljub in trajen spomin, njegovi velespoštovani rodbini pa naše iskreno sožalje!

Društvene vesti.

— Društvom! Razna društva nam pošiljajo v obitvo najrazličnejše vesti. Opozorjamo jih, da medtem vse te vesti brez pardona v koš, ako ni priložena v gotovini za vsako besedo pristojbina 20 v za navadne vesti, za plesne prireditve pa za vsako besedo 40 v. Poleg tega pa je treba priložiti še državni davek za te vesti in sicer do 11 tiskanih vrst 50 para, od 11 do 30 vrst 1 dinar, od 30 do 59 vrst 3 dinarje in za več kot 60 vrst 5 dinarjev. Isto velja tudi za poročna naznanila, ki so tabito podvržena davku. Prosimo, da društva to upoštevajo, ker pač ne morejo v današnjih časih od nas zahtevati, da jim priložimo vesti, tiskalnice se društvenega poslovanja in društvenih prireditev brezplačno, poleg tega pa naj še zanje plačamo novi državni davek.

— Gospodarsko društvo JDS v Sp. Šiški priredi dne 14. t. m. v salonu g. Štepića »Zabavni večer«. Spored: Godba drav. div., petje (kvartet šiškeške čitalnice), burka dr. Hribar, šalji v nastopi, prosta zabava. Začetek ob 20. uri. Vstopnina 5 D. Za dobro jed in pijačo je preskrbljen. Odbor.

— »Akad. socijalni-pedagoški krožek« priredi v ponedeljek, dne 16. jan. ob 8. zvečer (I. nadstropje moškega učiteljskega) svoj redni sestanek, kjer bo prof. dr. K. Ozvald poročal o novem zakonskem načrtu za srednje šole v kraljevini SHS. Nato sledi diskuzija o tem predmetu. Ker od ustražja naših srednjih šol veliko zavisi, kakšna bo v bodočnosti naša inteligenca, ki bi imela ljudstvo voditi in sicer ne samo z besedo, ampak tudi z dejanjem in zlasti z zgledom, zato so na ta sestanek vabljeni vsi, ki jim je v resnici kaj za narodov blagor. — Odbor.

— Gasilno društvo v Trzinu priredi v soboto dne 14. januarja svojo predpustno veselico, ki bo s svojim bogatim sporedom privlačila na samo Trzince, ampak tudi oddaljene goste. Sodeluje vojaška godba 20 mož. Na ta večer izide poseben časopis »Trziški novice«, urednik Joža Vidmar, v katerem bodo verne slike trziškega življenja. Natis omejen, zato se bo vsak pobrigal, da dobi eno številko. Prijatelji gasilnega društva prihitite v soboto zvečer v Trzin. Na pomoč!

— Plesne vaje filozofov, juristov in medicincev se prebže radi nepriljubljenih ovir na nedeljo, 15. t. m. Odbor »Fiumec«.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 13. januarja 1922.

— Čestitke konzularnega kora. Danes dopoldne so posetili tukajšnji konzularni zastopniki tujih držav generalni konzul g. dr. Otakar Beneš, generalni konzul avstrijske republike g. dr. Kohlruess in italijanski delegat De Camelli g. kr. namestnika ministra Ivana Hribarja, da tolmajo svoje čestitke povodom zaroke Nj. Vel. kralja Aleksandra. V imenu konzularnih zastopnikov je govoril kot starosta g. generalni konzul dr. Beneš, izrazil v imenu narodov, ki jih zastopajo gori navedeni konzuli, tople čestitke k zaroki Nj. Vel. kralja Aleksandra s kraljico Marijo Rumunsko, prosoč g. namestnika, da sporoči te čestitke na najvišje mesto. G. namestnik je izrazil svoje veselje na posetu, se toplo zahvalil za čestitke ter obljubil, da jih takoj sporoči kabinetni pisarni Nj. Velikosti.

— Tristoletnica Molièrovega rojstva. V proslavo tristoletnice rojstva J. B. Poquelin-Molièra priredi Francoski inštitut v nedeljo, 15. t. m. ob 11. v slavnostni dvorani Univerze predavanje o Molièru. Predaval bo v francoskem jeziku g. prof. L. Tesnière. Vrhunsko se vabijo na to slavnost vsi prijatelji francoskega jezika in francoske kulture.

— Še o propagandi! Prijatelj našega lista nam piše: »Večercenjeni gospod urednik! V predvečerjem »Slov. Narodu« ste v uvodniku pod gornjim naslovom tožili, kako slabo zasledena je naša diplomatska služba in da nimamo v svetu sposobnih ljudi, ki bi bili znani državni pridobitni ugled pred drugimi narodi. V zvezi s tem ste poročali, da so g. Čučili iz Splita v Doveru na Angleškem preiskali glavo in obleko — na uši. Morda vam ni znano, da se isto vrši v Švici in da smo je mi Jugoslovenci deležni te ljubeznivosti. Pred nedavnim se je v Švici vršila mednarodna prometna konferenca, h kateri sta bila odposlana tudi dva odposlanca iz naše države. Eden je tjakaj odpotoval iz Ljubljane, drugi pa z Dunaja. Ko sta došla na vstopni staciji na severu in na jugu in ko so iz potnih listov ugotovili, da sta Jugoslovenci, so obema preiskali kožo in obleko — na uši. Enega so pri tem spoštljivo poprašali, ali ni morda diplomat. Diplomatom menda ne preiskujejo, kajti sicer bi bilo nerazumljivo, da se prakticira ta poniževalna preiskava, ako imamo v Švici zastopnika, ki se zaveda svoje naloge. Dotična naredba datira baje še iz vojnih časov, a ker se doslej nobeden naših zastopnikov ni zato brigal, so še danes vsi Jugoslovenci izpostavljeni tej sramotni preiskavi. Kak ugled za našo državo, ako te imajo kot edinega vseh sopotnikov na sumu, da si ušiv! Sploh pa naši konzularni zastopniki! Včasih so nastanjeni v takih lokalih, da je človeka sram, ko pride v dotično hišo. Tako je n. pr. v Berlinu. Kako naj potem v inozemstvu pridobimo na ugledu? In niti naših državnih in trgovskih interesov ne znajo varovati mnogi teh zastopnikov. Solastnik neke ugledne slovenske uvozne in izvozne trdnice v Nemčiji je dognal, da proda Nemčija vsled ukazane omejitve svoje vojske veliko partijo vojaških uniform v znanj, tudi pri nas upeljani rjavkasto-zeleni vojni barvi, toda predvojne kvalitete, iz čiste volne. Cena je bila izredno ugodna. Podal se je zaradi tega dvakrat k našemu zastopniku v Nemčiji in ga je opozoril na to priliko. Toda ta ga je obakrat kratko zavrnil, češ da ga stvar ne briga in da nima nobenega tozadevnega naloga. Navaden državljan bi mislil, da mora biti vsakemu konzularnemu zastopniku v čast in veselje, ako more svojo vladno opozoriti na tako izredno ugodno priliko. Naša država je med tem kupila dosti slabše uniforme za neprimeren dražji denar. Takim razmeram je treba energično napraviti konec, če naj raste naš ugled in če se naj varujejo naše koristi.«

— Marija Novak v Waldenstelnova. Gledate na oder, občudujete, hvalite, ploskate. A dela za odrom ne vidite. Ne veste, koliko truda je bilo, koliko razmišljanja, uganjanja, iskanja, primerjanja, koliko ubadanja, predno je vse to lepo, krasno, čarobno končno prišlo na oder, predno se je lahko dvignil zastor ter se je predstavil v dovršeni sliki sad tolikih dni in noči. Najvažnejši faktor pri predstavi je režiser. A kaj bi, kako bi najgenialnejši režiser brez slikarja, pohištenika in garderobarja? Zlasti brez zadnjega! Da so ljudje na oder oblečeni v dobri, stilu, miljeju, starosti primernih oblekah, odredi režiser, a izvrši garderobar. In repertoar se hitro izpreminja, garderobar skrbi noč in dan zvečer, a skrbi in dela ni nikoli konec. Pri našem gledališču imamo zvestega, najzvestejšega člana, gospo Novak-Waldenstelnova. Že 24 let skrbi, živa, pripravljiva, popravlja, obrača in snuje nanovo. Kolikore skrbi je mučilo že njeno glavo, da je obleka izračala in pevce, soliste, zbor in balet ter še komparzel. Na milijone vbovov z iglo so potegnili njeni prsti za našo dramo in opero in njena roka se pokrila s žulji

od škarij, ki z njimi prirezuje kostime vseh stoletij, vseh dob — od Adamovih časov do letos. Že 24 let a včasih ... v kakšnih razmerah, a kakšnimi sredstvi! Petnajst let sem delal z njo. Prosjačili smo starij, odloženih oblik, kupovali zavrnjene toalete, a g. Waldenstelnova je prikrojela in delala čudeže. S par sto kronami je begala redajalne do prodajalne ter iskala, kje kakšna blaga čim več in čim ceneje. In ločila je zlatih in srebrnih port, sešivala z njimi nakitov, rož, kron, iskala trakov ter ustvarjala z njimi »novi« kril in jopičev. Nešteto krat je bila v dobi pred vojno naša rešiteljica in obupnih razmerah. Ker Waldenstelnova je znala napraviti iz ničesar ogromno. Le spomnite se, kakšne drame, opere in operete smo včasih uprizorjali, a kako dostojno so bile opremljene! To so bili časi, ko je moral pri našem gledališču vsakdo prijeti za vsako delo, ko je bil intendant hkratu tajnik, dramaturg in učitelj, ko je bil kapelnik obenem korepetitor in prepisovalec partij, a režiser hkratu igralec, razsvetlevalac, illelec in odskri delavec. V tistih časih nam je bila Waldenstelnova zlata vredna umetnica. Bila je naša garderobarka, šivilja in frizerka. Za soliste in zbor. Urna, praktična, energična žena. Včasih je znala biti huda, a vsi smo jo imeli radi. »Mutter!« smo jo klicali, in mati je bila resnično vsem. Tudi gostje, odlične umetnice, je niso mogle prehaliti. Saj spada v tisto vrsto, ki jih pri gledališču ni mogoče preplačati. A Waldenstelnova je delovala malone brezplačno. Doživela je celo čase, ko ni prejemala niti belca! Med vojno. A vztrajala je. Letos mine 50 let, odkar je v službi Talije. Po rodu je Dunajčanka, a pristojna je na Češkoslovaško, v Črny Kostelec v Konfirmi. Od l. 1872. že služi pri gledališču, v Mariboru, Salzburgu, Gradcu, na Dunaju (Josephstadt) in od l. 1898. v Ljubljani. Izkusena strokovnjakinja! Njen življenjski tovariš, poštenjak Louis Waldstein je že pokojnik. Tudi on je nam bil gledal. slikar, mojster itd. — delavec med delavci. Takrat so bili lepi, patrijarhalni časi. Vse osebe ena družina, a gospa Waldenstelnova naša — Mutter! Čujem, da se tudi uprava Nar. gledališča spomni njene 50letne aktivnosti. Ker je storila jubilarita tudi izven gledališča marsikateri dami usluge kot garderobarka in frizerka, sem napisal te vrstice zahvale in priznanja. Fran Govekar.

— Iz Most nam pišejo: Pošta Moste pri Ljubljani je bila razpisana, kmalu dobimo novega poštarja ali poštarico. Za Moste bi bilo na mestu, da županstvo poskrbi pripravljenosti in večji lokal, kajti Vodmat, Selo in Moste rastejo. Sedanji prostor za stranke je temen, brez pisalne mize, majhen, komaj za dve osebe. Kakšna je notranjost urada naj sodi novoimenovani, kajti če bo zanj, bo tudi za nas. Mi le toliko vemo, da prostor za stranke ni uradu primeren. Dolžnost županstva je tudi, da poskrbi novoumenovanemu primerno stanovanje kajti oseba, ki ves dan dela za kraj, je tudi vredna, da v istem kraju dobi pošteno stanovanje.

— Inženjerska diploma tehniško visoke šole za ladjedelstvo v Berlinu je bila podeljena gosp. Milutinu Jelencu, sinu gosp. Ivana Jelencina star., veletržca v Ljubljani.

— Umrl je v Ljubljani v Leonišču prokurist firme Peter Kozina & Cie. gosp. Herman Searia. P. v. m.

— Ponarejen 1000lirski bankovec. Dva, okoli 25 let stara kmečka fant sta skušala v neki tukajšnji banki zametati ponarejen 1000lirski bankovec. Bila sta aretirana.

— Brez sledu je izginil. 21letni potnik tvornice »Jelen«, Mirko Reitter. V decembru 1921. je odpotoval iz Karlova. Seboj je imel 3000 parov rokavic in skupni vrednosti 750.000 K, gotovine 40.000 K in pooblastilo tovarne »Jelen«. Odsel je v smeri Beograd-Kosovo-Mitrovia.

— Tatvine sukenj. V zadnjem času se zelo množe tatvine sukenj. Privatnemu uradniku Fran Rozmanu je bila v gostilni »Kosmatin« v Spodnji uški ukradena 2700 K vredna suknja. Visokošolcu Josip Vodeniku je bila iz odprtega hodnika v Marjanišču ukradena 2000 K vredna, siva suknja in 400 kron vreden klobuk. V neki kavarni pa je bila Vinko Rojcu ukradena črna suknja, 2000 K vredna.

— Premeten goljuf Mith. Pred nekaj kolikim časom je bilo v dnevnih listih, posebno v »Ilustrovanem listu« čitati oglaševanje Adolfa Mitha, v katerih nudi na prodaj remontoar ure po 125 D. komad in to v mesečnih obrokih po 8 dinarjev. Ker je ta ponudba bila jako povoljna je mnogo občinstva poslalo na naslov v oglaševanje označeni (skladnište satova Adolf Mith, Zagreb, Samostanska ul. br. 4) denar, mnogi tudi celo vsoto, a niso dobili zato nikakih ure, nekateri pa ure, ki so vredne komaj deset del označenega vso. Radi tega je tekla tožba pred sodiščem in so ugotovili, da v Samostanski ulici v Zagrebu ne stanuje nikak Adolf Mith, temmanj je pa kako skladnište ur. Dognano pa je, da v hiši št. 4. Samostanska ulica biva neka Katia Miletič ter da je ta prejela Mithovo pošto, po kateri je k njej prihajal Mith. Iz pteka preiskave se razvidi, da je šel za tem, da lahko verno občinstvo ogoljufa ter da ne posreduje nikakih sredstev, da bi mogel prejetim naročnikom ugoditi. Velod gorj navedenega je potrebno, da se ugotovijo oškodovane stranke.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Petek, 13. jan.: Pampeliška. D. Sobota, 14. jan.: Gardist. B. Nedelja, 15. jan.: Popoludne ob 3. Peterčkovsko poslednje sanje. Izven. Nedelja, 15. jan.: Zvečer ob 8. Ljubzen. Izven.

Opera.

Petek, 13. jan.: Faust. F. Sobota, 14. jan.: Carmen. C. Nedelja, 15. jan.: Boheme. Izven.

— Pevska šola Glasbene Matice se prične v soboto ob četrt na 7. za gospode, v ponedeljek ob isti uri pa za doma in ne kakor je bilo v večerajšnji notici zamenjano.

— Barbuss Henri: Ogenj. (Dnevnik desetnjije) Poslovenil Anton Debeljak. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Strani 340. Cena broš. D. 18.— po pošti 2 din. več. Pravkar je izšlo kot 5 knjiga »Prevodne knjižnice« gorenje deslo slovečega francoskega pisatelja, ki je živel kot prostak poldrugo leto v svetovni vojni. V romanu riše avtor z živimi potezami življenje v strelskih jarkih in pred njimi. Vsaka stran diha strašno resnico in dokazuje se posebno doživetje. Kdor je sam sodeloval v svetovni borbi, mu bo delo osvežilo lastne spomine; kdor je tičal v zaledju, utegne spoznati grozostnost ljudskega klanja. Ti preprosti vojaški pripovedujo, soddjo in obsojajo brezmejno prelivanje krvi. Za dolgiimi realističnimi odstavki groze in gorja prisije svetla nada, vera in napredek človeštva. Uspeh tega Barbussovega umotvora se razvidi iz ogromne naklade: v dveh letih se je razprodalo nad 230 tisoč izvodov. Edini Zola je dosegel v francoskem slovstvu podoben rekord. Delo je prevedeno skoraj na vse evropske jezike. Spričo reških vrlih Barbussovega sloga je upati, da bo tudi naše občinstvo pridno segalo po novi knjigi, kateri je pridejana črtica o avtorjevem delovanju. S. Šantel je narisal uspešno naslovno risbo. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani nasproti glavne pošte.

— Proslava Molièrove tristoletnice se je začela v Comédie Française v Parizu v nedeljo s predstavo Les Précieuses ridicules. Gledališče je bilo nabito polno in veliko zanimanje so predvsem vzbujali kostumi, ki so bili prikriti po izvršnih Molièrovih risbah. Za to igro se je predstavljval istotako z velikim uspehom L'Etourdi in tudi tu so kostumi našli polno priznanje pri občinstvu. Večer se je končal z apoteozo Molièrovega kipa pred katerim so defilirale vse osebnosti, ki jih je veliki dramatik ustvaril v svojih igrah. S tem večerom se je začela serija Molièrovih predstav. Razven tega je gledališče otvorilo muzej tristoletnice. Narodna knjižnica pa bibliografsko in ikonografsko razstavo v kateri je razstavila vse svoje zaklade, ki se tičejo Molièra in njegovega gledališča. V Belgiji se tudi pripravljajo velike slavnosti v čast Molièreu.

— Francoska akademija se je sestala prošli mesec k volitvi novega člana pod predsedstvom ravnatelja Mauricea Donnayja. Treba je bilo voliti naslednika pesniku Alcardu. Za njegov sedež so se potegovali romanopisec Abel Hermant, dramatik George de Porto-Riche in zgodovinar Louis Madelin. Volilo se je je sedemkrat zaporedoma. Volitve se je udeležilo 27 akademikov, a nobeden kandidatov ni dobil absolutne večine 14 glasov. Največ jih je dobil Hermant, namreč 13. Tako za eno leto ne bo štela akademija nobenega novega »nesmrtnika«. — Ravno ta sedež dobiti je jako težko, ima že nekako usodo. Alcard, njegov dosedanji posestnik, je bil izvoljen šele pri osmi volitvi in samo z enim glasom večine.

P. V. B.

Sokolstvo.

— Sokol I. priredi v soboto, 14. t. m. ob 20. na Taboru 13 predavanje, pri katerem govori g. univ. prof. Ilieš o »sokolskem delu v praksi«. Članstvo in prijatelji sokolstva pridite v obilnem številu.

— Sokolsko društvo v Trzinu ima svoj redni občni zbor s običajnim sporedom dne 19. januarja t. l. Odbor.

Turistika in sport.

— Lahka atletika. Vsi gospodje in gospodične, ki nameravajo v bodoči sezoni gojiti lahko atletiko, se tam potem pozivajo, da se udeležijo sigurno sestanka v soboto 14. t. m. točno ob pol 4. uri v Nuškovi jahalnici v Trnovem. Reflektira se pred vsem na one, ki že niso člančani in nikakem sportnem klubu, dobrodošli so pa tudi vsi člani klubov, kateri gojijo lahko atletiko. Nemen sestanka je, določitev skupnega treninga in drugih podrobnosti. Lahko-ateletična sekcija B. K. Ilirija.

Najnovejša poročila.

Dan in kraj poroke.

— Beograd, 13. jan. (Izv.) Današnja »Pravda« priobčuje iz najzanesljivejšega vira sledečo informacijo o poroki Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Kralj Aleksander se je oločil, da se izvrši prstenje (zamenjava prstanov) v Bukarešti, čim prestane dvorno žalovanje. (Kakor znano, konča dvorno žalovanje dne 17. februarja t. l.) Nato sledenje venčanje pa se ima izvršiti meseca maja v Beogradu.

— Beograd, 13. jan. (Izv.) »Pravda« pripominja, da je prejela tudi obvestilo, da vesti o obisku rumunskega kralja Ferdinanda niso točne. Kralj Ferdinand pride v Beograd ob priliki svahe.

REGISTRIRANJE RAPALSKÉ GODBE PRI ZVEZI NARODOV.

— Beograd, 13. januarja. (Izv.) Uradno objavljajo: Vlada je sklenila, da v skladu člena 18. statuta Zveze narodov predloži Zvezinemu sekretariatu v Ženevi rapalsko pogodbo z dne 12. novembra 1920. v svrhu registracije.

VOLITEV ZAGREBSKEGA ŽUPANA.

— Zagreb, 13. januarja. (Izv.) Za jutri je sklicana seja občinskega sveta z dnevnim redom: Volitev župana. Kakor javlja časopisje hrvatskega bloka, bo za župana izvoljen dosedanji župan V. Heinzl.

VELIK PROCES PROTI RUDARJEM.

— Sarajevo, 13. januarja. (Izv.) Pred okrožnim sodiščem v Tuzli je večeraj pričel senzacionalni proces proti 355 rudarjem radi hudo delstva javnega nasilstva. Kakor znano, je dne 27. junija l. l. izbruhnila v bosanskih rudnikih, tako tudi v Kreki rudarska stavka. Za vzdrževanje javnega reda je bilo tja odposlano orožništvo, ki je imelo nalogo, da nedomačine huiškače izžene iz rudniških reviriev. Tako so hoteli tudi orožniki v Kreki odgnati nekatere slovenske rudarje. Stavkujoči, oboroženi s puškami na so se temu uprli, prišlo je do spopadov, v katerih je bil ubit orožnik Rejlica. Kot kolovodja upora je obtožen rudar Karel Zeleznik. Rudar Jure Kurovič pa je obtožen tudi umora gori imenovanega orožnika.

VELIK VLOM V HRANILNICO.

— Zagreb, 13. januarja. (Izv.) Večeraj ponoči so v Pakracu vlomili neznaní vlomilci v tamošnjo srbsko hranilnico. Odnegli so za 1 milijon kron gotovine. Zagreška policija je odposlala najboljšje detektive na lice mesta, da vlomilce izsledijo.

CITA V ŠVICI.

— d Zeneva, 12. januarja. Bivša cesarica Zita je dospela danes dopoldne v Curih in izstopila v zasebni bolnici, v kateri leži njen sin. Operacija otroka je določena za soboto.

— Se noben koledar ni splošno tako ugajal kakor Gospodinski koledar Jugoslov. Matice. Njegova nizka cena in bogata vsebina sta vzrok, da sega vse po Gospodinskem koledarju, ki postane trajna priročna knjiga vsake slovenske gospodinje. Pozivljamo vse slovenske gospodinje, da si nabavijo Gospodinski koledar, da ga nanateno pregledajo in da sporoče vse svoje morebitne želje, ki jih bo Jugoslov. Matica radovalje vpoštovala.

Borze.

— Zagreb, 13. jan. (Izv.) Devize: Curih 56.50, 57.—, Pariz 24.—, 24.10, London —, 1210.—, Berlin 152.—, 157.—, Dunaj 4.20, 4.30, Italija 12.50, 12.55, New York —, 292.—, Valute: dolar 282.—, 284.50, lira 12.40, 12.45, marka —, 152.—.

— Curih, 12. januarja. Zagreb 1.701, Dunaj 0.169, Pariza 8.249, Milan 22.301, Pariz 42.726, London 21.811, New York 5.1624.

— Trst, 12. januarja. Zagreb 8.20, Praga 37.—, Pariz 191.30, London 97.—, New York 23.—, Curih 446.—.

— Praga, 12. januarja. Zagreb 21.25, Dunaj 0.9175, Berlin 34.—, London 261.—, New York 61.75, Curih 11.85.

— Pariz, 12. januarja. Berlin 6.6875, Milan 50.90, New York 12.03, Curih 234.—.

— Dunaj, 12. januarja. Zagreb 2300.—, Praga 10900.—, 11000.—, Milan 29300.—, London 28850.—, New York 6850.—, Curih 134000.—.

OPOZORILO.

Naše cenjene naročnike vzhudo no opozarjamo, na koležnice, katere smo jim priložili koncem leta 1921 in prosimo, da se jih blagovoltijo poslužiti in obnoviti naročnino pravčasno. Zamudnikom se ta mesec prekine pošiljanje dne 26. jan. 1922.

Pozvedba.

— G. Belo André. Prosim Vas, da mi radi smrti molega sina v Šibirili sporočite svoj naslov. Julij Pirkočič, Spodnja Šiška, Gasilska cesta 134.

Kaj je Elsalinid — to se zna! Lekarnar Feller — Šibica.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podražaj.

Zaupno mesto

ali slično išče resen, trezen drž. uradnik v p. srednjih moških let. Ponudbe pod „K. K. 55“ na upravo Sl. Nar. 326

Šmuci (ski)

na prodaj. Naslov pove upravištvu Slov. Naroda. 300

Lokal

za manufakturno na debelo se odstoji. Ponudbe pod „Lokal 306“ na upravo Slov. Naroda. 306

Šolna soba

z električno lučjo se odda za 300 D mesečno enemu ali dvema solidnima gospodoma na periferiji, 25 minut od pošte. Ponudbe pod „Periferija 307“ na upravo Slov. Naroda. 307

Klavir se išče

na posodo proti mesečni odškodnini. Samo prvovrstni instrument. Ponudbe z višino posojevalnine na naslov: Dr. Korun, Nunska ulica 3. 263

Gospodična

išče v najem ali na račun gostilno v prometnem kraju. Ponudbe pod „Gospodična“ na „Strela“ enonadni biro, Novo mesto. 271

Potnik

agilen in v Sloveniji dobro vneljan, galanterijske, manufakturne in špecerijske stroke, išče mesto provizijskega potnika. Nastop takoj. Ponudbe pod „Agilen 266“ na upravo Slov. Naroda. 266

Korespondent

perfektni; slovensko, nemško, italijansko, samostojna moč, več dvostavnega in ameriškega knjižništva, želi mesto. Dopolni rod „Zanesljiv 265“ na upravo Slov. Naroda. 265

Pisalni stroj

Underwood dobro ohranjen, se prodaja. Naslov pri upravi Slov. Naroda. 293

Rekla natakharica

pridna in poštena, išče službo izven Ljubljane, najraje na Stajerskem kje. Dopolni pod „Natakharica 244“ na upravo Sl. Naroda. 244

Trgovina

dobro vpeljana, z mešanim blagom, kakor tudi gostilna se radi bolezni z vsem blagom pod ugodnimi pogoji v lastni hiši takoj odda. Kapital potreben 400 do 500.000 kron. Ponudbe na: Makso Kopitar, trgovec, Cerknica, Notranjsko. 150

Gospodična

z boljšo naobrazbo se sprejme k otrokom samo za popoldanske ure pri A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta št. 21. 275

Po znižani ceni

prima prekajeno svinjsko meso, reberca, šunka in kare prodaja, dokler v zalogi

„Ekonom“ osrednje gosp. zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Resna ženitna prilika!

Simpatičen, 35 letni samec, upravnik v državni službi, značajan, skromen, čvrste stasa, nekaj imetka, želi kmalu poročiti 23—28 letno, inteligentno, blago pošteno zdravo gospodično večje stasa, gospodinjko izvežbano, imajočo vsaj opravdo. Primorka prednost. Resne neanonimne ponudbe pod »Prepričanje velja 324“ na upravištvu Slovenskega Naroda. Tajnost zanjama. 324

Krojaške pomočnike

špecialiste za črno delo, smokinge, frake, izurjene v turinski, francoski metodi sprejme S. Potočnik, salon za dame in gospode, Selenburgova ulica 6. L. 282

Pri Bratovski abladnici premogovnika Zagorje ob Savi se razpisuje mesto

drugega zdravnika

Kompetenti z daljšo prakso v kaki bolnici naj blagovolijo vpslati svoje vloge na „Rudniško ravnateljstvo premogovnika Zagorje o/S.“ do 31. januarja 1922. Pripominja se, da morajo imeti prosilci v slučaju namestitve lastno lekarno. Ostali pogoji so na razpolago pri ravnateljstvu. 322

Dva pooblaščenca. + Mostni pogrebni zavod. V globoki žalosti javljamo vsem prijateljem in znancem, da je naš ljubi, dobi oče, gospod

Herman Scaria

prekurist firme Peter Kozina & Co.

previden s sv. zakramenti, danes sklenil svoje dolgo trpljenje. Pogreb bo v soboto, 14. t. m. ob 3. uri popoldne iz Leoniške na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v tani župni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani. Ohranite mu blag spomin! Ljubljana, dne 12. januarja 1922.

Edita, Margita, Ervin, otroci.



Predobri nam soprog, oče, ded, praded in brat, gospod

Mag. Pharm. Karel Šavnik

je danes zjutraj mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob 3. pop.

Venci se hvaležno odklanjajo.

V Kranju, dne 13. januarja 1922.

Leopoldina Šavnik, roj. Jugušic, soproga; — Dr. Karel Šavnik, delegat ministrstva financ; Mag. Pharm. Fran Šavnik, lekarnar; Dr. Pavel Šavnik, docent Karlove univerze v Pragi, sinovi; Anica omož. Emma, hči; — Dr. Eduard Šavnik, višji okr. zdravnik, brat; — Dr. Josip Wilam, odvetnik in poslanec v rimskem parlamentu, ing. Fran Emma, stavbni svetnik, zeta, Zofija Šavnik roj. Verbič, Slavka Šavnik, roj. Raveč, sinah; — Mlana in sri. kapetan Fran Tomšič, Anka Šavnik, Joka, Joško, in in Drago Wilam, Fancoshek Emma, Janke Šavnik, vnuki in vnukinje, Sonja Tomšič, pravnukinja.



Tvrda Peter Kozina & Co. naznanja tužno vest, da je danes ob pol 7. zjutraj preminul njen dolgoletni, zvesti prokurist, gospod

Herman Scaria

po dolgi in mučni bolezni.

Pogreb blagega pokojnika se boče vrtil dne 14. t. m. ob 3. popoldne iz Leoniške na Zaloški cesti na pokopališče k Sv. Križu. Bodi mu ohranjen blag spomin!

V LJUBLJANI, dne 13. januarja 1922.

Stanovanje in hrano

išče gospodična. Ponudbe pod „Stanovanje 323“ na upravo Slov. Nar. 323

Proda se kurji hlev

po zelo nizki ceni. Poizve se: Kolizej vrata 113. 294

Izurjena šivilja

se priporoča cenjenim damam na dom. Ponudbe pod „Izurjena 292“ na upravo Slov. Naroda. 292

Mesečno sobo

event, s hrano išče s 1. februarjem ali pozneje železniški uradnik. Ponudbe pod „Soliden 299“ na upravištvu Slov. Naroda. 299

Kupi se dobro ohranena jedilnica.

Ponudbe pod „Štev. 36 — 310“ na upravo Slov. Naroda. 310

Mlin na tri tečaje

s 7 orali zemlje se zaradi preselitve takoj prodaja. Pojšnila daje Franc Cegnar, S. kolje 68, pošta Pragersko. 320

Pisalna miza

z nastavkom se prodaja. Naslov nove informacijske pisarne Dunajska cesta 5, Ljubljana. 316

Na stanovanje in hrano

se sprejme s 15. januarjem ali 1. febr. gos. od, ki je cel dan odstoten. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 317

Za trgovino s papirjem na veliko se išče strokovno izvežbana pisarniška moč.

Ponudbe pod Ljubljana, poštni predal št. 155. 314

Kožuh se prodaja.

Ozleda se na Sv. Jakoba nabroju št. 33. 309

Proda se

fin. angleška obleka radi odnosa k voljkom, in fin. ženski plašč s kožuhovino, najnoviši model, po nizki ceni. Krojač Potočnik, Selenburgova ulica 6, L. 321

Sprejme se takoj v stalno službo pošten in energičen knjižgoveški pomočnik

samostojen delavec, ki bi bil obenem nosilovnja. Mesečna plača 4000 do 5000 kron. Kje, pove uprava Sl. Nar. 301

Kontoristinja

z večletno prakso, večja vseh kontornih del, išče službo. Ponudbe pod „Samostojna 291“ na upravo Sl. Nar. 291

Amerikanska registrirna : blagajna :

v najboljšem stanju naprodaj. Naslov pove upravištvu Slov. Naroda. 290

Gospodična

zmožna srbohrvaščine, italijanščine in prilčno nemščine, strojeopisa ter vseh pisarniških del, z večletno prakso osebno v spedičiji, išče primerno službo. Ponudbe pod „Pridna 12—298“ na upravo Slov. Naroda. 298

Išče se samostojna prodajalka

zmožna modne trgovine na tukajšnjem trgu. Ponudbe s sliko na upravištvu Slov. Nar. pod „Modna 301“. Glavni pogoji so: samostojno in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pisavi poleg nemškega jezika. Vstop takoj.

Prvovrsten : šofer :

in dober mehanik, z dolgoletno prakso, išče službo. Najboljše reference. Ponudbe z navedbo plače na poštni predal 35, Ljubljana pod „Za šoferja“.

Tvorničko skladišče papira

nudja uz najjeftinije oline:

Novinski papir 63x95, srednje fini satinirani vel. kost 58x84 i 63x95,

Tiskovni papir 63x95, u četiri boje vel. kost 63x95,

Kuler papir u rola, u arcima,

Omotni papir u rola, u arcima,

Ljepenska,

Listovni papir,

Papirnat vrečice,

Pisači pribor, kao i sve ostale vrste papira:

ST. KUGLI, (L. Miller) Zagreb.

Prostovoljna javna dražba

večje množine stavbenega lesa se ho vršila dne 23. t. m. ob 14. uri na graščini Brdo pri Kranju. 308

Oglas.

U inženjerskom odeljenju Dravske divizijske oblasti na dan 28. januara 1922. godine od 8 — 11 časova izvršice se ofertal-na licitacija za opravku baraka u vojno-odežnoj radi-onali u Vovčama.

Uslovi i predračun mogu se videti svakog dana u kancelariji inženjerskog odeljenja.

Licitanti pre podnošenja offerata polažu kasi divizijskoj u ime kaucije i to: 10 %, podanici Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, i 20 % strani podanici od iznosa predračunske sume.

Pozivaju se zainteresovani, da učestvuju pri ovoj licitaciji.

Iz kancelarije inženjerskog odeljenja Dravske div. oblasti K. Pov. I. Br. 5.

Vžigalice

znamke „MIKADO“, brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojkah izdeluje

Tovarna vžigalic

d. z. o. z. v Rušah pri Mariboru.

Zahtevajte oferte! 36 Zahtevajte oferte!

Tovarna cementa Zidanimost

prilporeča svoj novi Selektor Portlandcement, najfinije zmel, ki ne vsebuje nobenega zrnja in konkurira kvaliteta vsem svetovnim znamkam, ter ima sicer garantirano 400—500 kg tlačne trdnosti na 1 : 3 na cm² in to pri propisnem ležanju v vodi; tovarna prevzame vsako odgovornost za enakomerno blago.

Sprilporevala iz leta 1921 izposlanega Portlandcmenta:

Iz Instituta tehnične mehanike, Ljubljana:

Štev. 107 — Portlandcement, vzet iz stavb šča Ljubljanske kreditne banke — tlačna trdnost po 28 dneh 385 kg na cm².

„ 108 — Portlandcement, vzet na stavbišču stanovanjske hiše Slovenske eskomptne banke, tlačna trdnost po 28 dneh 366 kg na cm².

Stavbeno podjetje Jakob Accetto, Ljubljana, piše:

S cementom sem bil zelo zadovoljen, prekosi marsikatero cementno tovarno, ako dobim vedno enak cement, ostanem stalen odjemalec!

Stavbeno podjetje Ivan Vižintini, Ljubljana, piše:

Vaš Portlandcement, katerega ste mi poslali početkom novembra 1921, mi daje povod, se najtopleje zahvaliti upravi tovarne z ozirom na mojo popolno zadovoljnost glede trdnosti in dobave cementa itd.

Za skorajšnji nastop

iščejo več

strojnih ključavničarjev

KRANJSKE TOVARNE

železne, ključavničarske in kovinske robe

„TITAN“ d. d.

Kamnik pri Ljubljani.

Dirigent

za tukajšnje podružnico velebanke s čim prejšnjim nastopom službe se išče. Le popolnoma sposobne moči naj se ponudijo z navedbo plače, curricula vitae in referenc na uprav. Slovenskega Naroda pod št. 1335/303. 303

Medić, Rakovec & Zankl

preje A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih brv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzlojavi: Muraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

Emailni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski kiej, ple-skarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to sroko spadajoči predmeti.

„MERA KL“. Lak za pode. „MERA KL“. linoleum lak za pode. „MERA KL“. Emailni lak. „MERA KL“. Brunoline.

Ceniki s3 začasno ne razpošiljajo!

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.